

Bijdrage PvdA fractie gemeenteraadsvergadering 23 april 2013, opiniërende bespreking van het Rapport Grenzeloos Gunnen.

Voorzitter,

De PvdA fractie is verheugd dat het rapport van de visitatie commissie er nu is, eindelijk staat herindeling over al in de provincie op de agenda en is het taboe is eraf.

Wat ons betreft is dit jaren te laat, omdat al lang duidelijk is dat het voor een gemeente die de schaal van De Marne heeft ondoenlijk is zelfstandig alle taken die zij nu heeft goed uit te voeren, laat staan de taken die in de komende jaren op haar af komen. Opschaling is al jaren nodig.

Hier raken we een belangrijk punt uit het rapport, dat niet voor niets Grenzeloos Gunnen heet. Het rapport hekelt de cultuur in de het openbaar bestuur van de provincie Groningen en de titel zegt eigenlijk tegen iedereen die hierin een rol heeft: spring over je eigen schaduw heen, denk niet aan je "eigenbelang", gun een ander (-e bestuurder) ook wat.

Dit, voorzitter, geeft aan dat er sprake is van een trieste stand van zaken. Voor de PvdA is het heel duidelijk wie we wat gunnen en waarvoor wij hier nu bijeen zijn.

Wij zitten hier voor de (gewone) mensen, de Groningers en hen gunnen we een provincie Groningen die in al haar bestuurlijke geledingen goed functioneert maar vooral ook dienstbaar is aan het belang van mensen, de inwoners van de provincie Groningen en al haar gemeenten. Bestuurders dienen zich daarbij te realiseren dat zij slechts passanten zijn.

Hoe heeft het toch kunnen gebeuren dat bestuurlijk Groningen zo lang kon falen en blind kon zijn voor de problemen van vandaag maar zeker ook voor die van morgen met de decentralisaties opkomst, het lijkt een wonderlijke combinatie van struisvogel- en machtspolitiek.

De PvdA hoopt dat er met dit rapport een einde komt aan deze situatie en dat iedereen nu met gevoel van urgentie in de weer gaat om Grenzeloos Gunnen te vertalen naar beleid en uitvoering.

Voorzitter, het rapport handelt over het belangrijkste dossier voor de komende decennia, laten we het aanpakken en er mee aan het werk gaan zodat de mensen in De Marne en de rest van de provincie krijgen wat men verdient: een bestuur dat slagvaardig en creatief in de weer gaat met alle urgenties die in het rapport beschreven staan.

Natuurlijk spreken we nu over een ingewikkelde onderwerp en kan Grenzeloos Gunnen niet losgezien worden van andere rapporten zoals onder andere Bestuurlijke Samenhang van het min v Binnenlandse Zaken of de inventarisatie van Dorps- en wijkraden in Nederland zoals die deze maand verschenen is.

Ik kan nog wel een tijdje doorgaan met het noemen van rapporten die ter zake doende zijn maar realiseer me, en merk nu ook zelf, dat er veel en niet zelden te veel gevraagd wordt van raadsleden. Ook dit is iets wat de visitatie commissie herkent en erkent, dus het is ook iets om rekening mee te houden wanneer we kijken naar de lokale democratie van de toekomst.

Wat voor licht is niet alleen een bestuurlijke herinrichting. Wat voor licht is een kans om de lokale samenleving voor een belangrijk deel opnieuw vorm te geven. Democratic, social and economical re-engineering, zou je dat kunnen noemen.

Ik zeg dit niet zo om de heer Vogel van het CDA te plagen, ik zeg dit zo omdat we het hebben over de wereld van morgen waarin de gemeente van de toekomst zal liggen, een wereld waarin het internet met al zijn engelse termen nog belangrijker zal worden, een wereld waarin sommige taken afgestoten zijn en waarin gemeenten andere nieuwe taken gekregen hebben, een wereld waarin de balie functie van een gemeentehuis wellicht zal verdwijnen.

Groter groeien om klein te blijven

Voorzitter ik begrijp de tegenstelling die in deze uitspraak zit. Maar met deze uitspraak vraagt de PvdA aandacht voor een van de belangrijkste uitdagingen. Hoe zorgen we ervoor dat de grotere afstand tot inwoners niet zal leiden tot het verwezen van burgers, hoe dragen we ertoe bij dat mensen zich onderling in hun gemeenschappen verbonden weten, hoe zorgen we voor betrokkenheid bij een (betere) politiek en daarmee voor een sterkere democratische legitimatie.

Hoe gaat een grotere gemeente in de uitvoering van de decentralisatie taken borgen dat een kind in bijvoorbeeld Zoutkamp, baldadig maar/want uit een 'moeilijk' gezin, geen nummer is wanneer het gemeentehuis / de jeugdzorg ambtenaar ver weg is en wellicht nog nooit in Zoutkamp geweest is. Het is deze 'check the box' op het formulier cultuur die mensen tussen wal en schip doet vallen, een cultuur waar burgers klaar mee zijn, een cultuur die het vertrouwen in de politiek, in de overheid en daarmee in de samenleving ernstig ondermijnt.

De rol en functie van de gemeente en het gemeentehuis zullen veranderen, nieuwe taken van de gemeente zullen meer gericht zijn op zorg, welzijn, werk en scholing.

Een mooie en belangrijke taak omdat hiermee ook invulling gegeven kan worden aan de democratische, sociale en economische hervorming waarvan ik zojuist al sprak. Een mooie kans om samenleven te herdefiniëren daar waar het gebeurt namelijk in gemeenschappen in dorpen en in wijken.

De maatschappij is niet van boven af maakbaar maar we –openbaar bestuur en burgers- staan voor de uitdaging dit samen te doen. Het vervuld de PvdA fractie met trots dat er in De Marne op dit punt al een hele goede voorzet gemaakt is Het Woon en Leefbaarheidsplan.

Dit en de beantwoording van de vraag hoe ook klein te blijven zal voor de PvdA in belangrijke mate bepalen of wij kunnen instemmen met het herindelingvoorstel zoals dit alsdan voor zal liggen.

Geen misverstand, de PvdA fractie in De Marne was en is voor herindeling, wij zijn dan ook verheugd dat aan het provinciale college akkoord van PvdA, VVD, D'66 en CU is toegevoegd: wij onderschrijven de analyse en oplossingsrichtingen van de visitatie commissie en zullen actief het advies samen met de gemeenten gaan uitwerken.

Voorzitter, hoe sympathiek ook het idee van herindeling van onderop ook is, de afgelopen jaren leren ons dat er zo in ieder geval geen grootschalige herindeling tot stand gebracht wordt.

Hoeveel weerstand en ander gedoe er tot op het verschijnen van het rapport ook was, de bestuurlijke wind lijkt in een keer gedraaid, iedereen gaat nu uit van herindeling en het discours lijkt zich nu te beperken tot "wie er met wie gaat". Emotionele en irrationele argumenten lijken weleens de overhand te hebben, op zich ook niet zo raar. De cultuurverandering die door de commissie bepleit wordt is niet overnacht gerealiseerd. Dit maakt wel dat we ons af moeten vragen of onze bestuurders instaat zijn om te komen tot uitwerking en concrete voorstellen.

Wij zouden er daarom in de richting van de provinciebestuur voor willen pleiten dat de actieve rol die het provinciebestuur voor zich ziet in de praktijk meer een regisserende rol wordt met uiteindelijk ook doorzettingsmacht.

Goede afstemming en regie is nodig want ik zeg zojuist wel dat de bestuurlijke wind in een keer gedraaid is en dat iedereen min of meer de zelfde kant op kijkt, maar de oplettende toeschouwer zal vragen IEDEREEN?? en wij zullen dan moeten antwoorden NEE, niet IEDEREEN, er is een gemeente in ons BMW verband die, net als in de Asterix en Oblix serie, hevige weerstand biedt. Leuk voor een stripverhaal, maar deze soap rond herindeling heeft lang genoeg geduurd het is nu tijd om aan te pakken en het huis van Thorbecke te verbouwen. Of zouden ze in Bedum toverdrank hebben waardoor men daar alles aan kan en men er nu al klaar is voor de toekomst?

Een andere reden dat de provincie zeer nauw betrokken dient te worden is gelegen in de verbouwing zelf. Nu de verbouwing van de begane grond van het Huis van Thorbecke alom als hoogst noodzakelijk gezien wordt en er sprake is van vele verbindingen met de etage daarboven is ook hier regie en afstemming van belang. De bedrading, het trappenhuis, water aan en afvoer etc. alles moet perfect op elkaar aansluiten en in het ontwerp moet goed bekeken worden wat nu doel en functie van elke etage is.

Ook hierbij is het zaak elkaar wat te gunnen en met een openblik te kijken naar de uitdagingen van de (nabije) toekomst en niet te blijven hangen in oude meer of minder vermeende tegenstellingen tussen stad en ommeland of tussen gemeenten en provincie. In het licht van de in het rapport beschreven urgenties en de komende decentralisaties zien we de wereld van morgen, daarin zijn de argumenten van gisteren niet meer geldig.

Voorzitter, ik rond af.

De tijden zijn veranderd en ook de Groninger is veranderd, tijdens de bijeenkomst in Schierstee met inwoners van De Marne meende ik toch een nuchtere berusting te voelen bij de mensen en sterker nog bij de meeste aanwezigen voelde ik een onderschrijven van de noodzaak.

Regeren is vooruit zien, en zoals professor Bouman zei democratie is georganiseerd vertrouwen.

Wij mogen het vertrouwen van onze inwoners niet langer beschamen en zijn hen een duurzame welvarende toekomst verplicht in een gemeente die zo groot is als nodig -en zo klein is als kan- maar vooral een gemeente die dichtbij mensen staat en oog heeft voor de noden en zorgen van elk individu zodat er niemand buiten de boot valt.

Raymond Kruyer, 23 april 2013